

КРИСТОФЪР ЕДЖ

ДРУГИТЕ СВЕТОВЕ НА АЛБИ БРАЙТ

*Доказва теорията, че
книгите за наука са
изключително забавни.
„Таймс“*

НОМИНИРАНА
ЗА МЕДАЛА
„КАРНЕГИ“

СН®
СОФТПРЕС

1

Идеята да потърся мама с помощта на квантовата физика дойде от татко.

Мама почина преди две седмици. Във вторник беше погребението. В църквата „Сейнт Томас“ в селото. Отначало татко твърдеше, че искал нещо, наречено „хуманистично погребение“, без разните „религиозни дрънканици“, но дядо Джо се възпротиви. „Тя не е някакъв си хуманист – рече той и едва не изплю чая си, когато татко се опита да му обясни. – Тя е дъщеря ми.“ Добави, че мама била кръстена в църквата „Сейнт Томас“ като бебе и че искал тялото ѝ също да бъде положено в църквата, до баба Джойс, обърнато към ветрогенераторите и към мината в края на полята.

Там беше работното място на мама – в мината. Не копаяше въглища, беше *учен*. Не знам дали знаете, но мината „Клакторп“ е една от най-дълбоките във Великобритания. След като въглищата свършили, на мястото на миньорите в нея слезли учени, за да изследват тайните на Вселената. На дъното на мината можели да използват всичките си високотехнологични уреди, без космическите лъчи да смушават експериментите им.

Космическите лъчи представляват потоци частици от Космоса. Във всяка секунда от деня десетки такива лъчи преминават през телата ни, без дори да забележим. Не се тревожете – няма да ви превърнат в някой облещен мутант, но могат сериозно да навредят на експерименти като тези, с които се занимават мама и татко. Затова се налага да ги провеждат на скрито под земята.

Мама и татко се шегуваха, че първата им любовна среща била на хиляда метра под полята. Спуснали се в мината в търсене на тъмна материя – невидимото лепило, което споява Вселената в едно, – вместо това се намерили един друг. И се оженили. Ще прескоча конфузните биологични подробности, но осем месеца по-късно съм се появил аз. Алберт Стивън Брайт. Кръстен съм на любимите учени на мама и на татко: Алберт Айнщайн и Стивън Хокинг, но всички ми казват „Алби“ на галено.

Мама твърдеше, че ранната ми поява малко напомняла Големия взрив – била пълна изненада и доста страшна, така че се наложило да остана в болницата почти до навършването на четири месеца. После най-сетне съм се оправил и мама и татко ме взели със себе си, защото заминали да работят в ЦЕРН в Швейцария.

ЦЕРН е като „Дисниленд“ за учени. Това е мястото, където е измислен интернет, а в момента там се намира Големият адронен ускорител – ГЛУ. В случай че не сте го виждали по телевизията, Големият адронен ускорител е най-голямата машина на света. Дълъг е двайсет и шест километра и половина и тежи смайващите 38 000 тона. Именно затова са го нарекли ГОЛЯМ адронен ускорител. Учените конструирали ГЛУ, за да разгледат отвътре най-малките неща във Вселената. Атомите.

Всичко във Вселената е направено от атоми – аз, вие, този лист хартия, дори Слънцето. А атомите са малки... много малки. За да си представите за колко миниатюрни размери говоря, погледнете точката в края на това изречение. Добре ли я огледахте? Е, тази точка съдържа осем трилиона атома. Тоест 8 000 000 000 000 атома. Пресметнете нулите. Атомите в точката са повече от хората, които живеят на света днес. Удивително е, не мислите ли? И всеки атом е изграден от още

по-дребни частици, наречени „протони“, „неутрони“ и „електрони“.

Попитах мама защо е нужна толкова голяма машина, за да разглежда нещо толкова малко. Тя ми обясни, че Големият адронен ускорител е като подземна писта за атоми, само че победител в състезанието е онзи, който се разбие най-мощно. В ускорителя малките частички се въртят в кръг все по-бързо, докато накрая не се сблъскат със скорост, близка до тази на светлината. Мама каза, че по този начин се получавал миниатюрен Голям взрив – горе-долу като взрива, който създал Вселената. Мама и татко изследвали минивзрива, за да разберат как точно е започнало всичко.

Обаче се появил проблем. Оказало се, че освен миниатюрни Големи взривове сблъскването на атомите със скорост, близка до тази на светлината, може да породи и миниатюрни черни дупки. Черната дупка е като невидима космическа прахосмукачка, която всмуква всичко, което се приближи твърде много. В една от книгите, които е написал татко, се казва, че гравитацията в черната дупка е толкова силна, че дори светлината не може да се измъкне. Ако се опитате да прелетите покрай черната дупка с космически кораб, за да я разгледате отблизо, тя ще ви засмуче и ще ви направи на спагети.

Разбира се, новината, че Големият адронен ускорител ще създаде черна дупка тук, на Земята, не зарадва особено хората. На бърза ръка пред ЦЕРН се появиха телевизионни новинарски екипи от целия свят, които обвиняваха мама, татко и останалите учени в заговор за УНИЩОЖЕНИЕТО НА СВЕТА! Накрая накараха татко да излезе пред камерите, за да обясни, че това са врели-некипели и дори в ускорителя да се появят черни дупки, те на мига ще се изпарят и изобщо няма да всмукнат Земята и да я накарат да изчезне.

Именно с това изказване блесна талантът на татко. Една телевизионна компания му предложи да заснеме своя собствена телевизионна поредица: „Вселенският пътеводител на Бен Брайт. Всичко, което сте искали да разберете за Космоса (за хората, ненавиждали точните науки в училище)“. Оказа се, че доста хора са ненавиждали точните науки в училище и предаването събра осем милиона зрители. Един телевизионен критик дори даде на татко прякора „Човекът, който може да обясни всичко“, макар че, честно казано, не ми беше от особена полза с домашните. През повечето време дори не се прибираше вкъщи, тъй като летеше по целия свят и заснемаше разни вълнуващи научни кадри за следващия епизод от поредицата.

В случаите, когато все пак идваше да ме вземе от училище, обикновено се налагаше да се мотая и да го чакам, докато учителите ми се снимат с него. Направо потъвах в земята от срам, но на мама май не ѝ пречеше. Тя се шегуваше, че докато той се правел на телевизионна звезда, тя имала време да се занимава с истинска наука и щяла да спечели Нобелова награда преди него.

Това беше преди новината, която промени всичко.

Мама отишла на медицински преглед – всички учени в ГАУ се подлагат на такива, и на един от скенерите забелязали някаква сянка. Рак. Тази думичка беше достатъчна, за да накара мама и татко да опаковат целия ни багаж. Върнахме се във Великобритания и НЗС².

Нанесохме се в старата ни къща в Клакторп, а татко започна да кара мама до болницата и обратно за най-различни терапии, докато накрая докторите обявиха, че нямало смисъл от повече опити. Пред очите ми мама загуби косата си, после усмивката си, а накрая – и последните си надежди. Всичко стана бързо, едва имах време да се ядосам и тя изчезна, а на мястото ѝ зейна мегаогромна черна дупка.

² НЗС – Националната здравна служба във Великобритания (National Health Service). – б. пр.

Ето как се озовах в църквата „Сейнт Томас“, вторачен в ковчега ѝ. Църквата беше пълна с близките и приятелите на мама и на татко: дядо Джо, леля Софи и близнаците, учени от Големия адронен ускорител и от мината в края на селото. Имаше хора от телевизията и стари приятели на мама от училище. Всички бяха дошли да се сбогуват.

Свещеникът заговори, а татко ме хвана за ръката и стисна здраво. Сигурно просто искаше да се увери, че няма да изчезна и аз, но ме накара да се чувствам като малко дете. Дядо Джо ме държеше за другата ръка, така че можех единствено да седя между двамата и да си мечтая да пъхна пръсти в ушите си. Не исках да чувам нито думичка, но ги запомних до последната.

– Днес сме се събрали да си спомним Шарлот Елизабет Брайт, отнета от този свят на трийсет и деветгодишна възраст. Тя оставя след себе си своя съпруг Бен и своя син Алби. Шарлот бе не само отдадена съпруга, любяща майка и обична дъщеря, а и учен от световна величина. С работата си в Големия адронен ускорител Шарлот хвърляше светлина в неизследваните кътчета на Космоса и помагаше на всички ни да разберем малко по-добре чудото на Сътворението. Атоми и звезди, скоростта на светлината и ударите на човешкото сърце – всичко това е сътворено от

сила, далеч по-могъща от машините, създадени от човешка ръка.

Шарлот вече е на място, където подобни чудеса ще са нещо обичайно. Място на неизмерима красота и блясък, където няма болести и болка, няма тъга и отчаяние, има единствено безкрайна радост. Разбира се, имам предвид рая, където тя ще намери отговорите на всеки въпрос, който си е задавала за сътвореното от Господ.

Искаше ми се да вдигна ръка и да задам въпрос на свещеника, но татко и дядо Джо не ме пускаха, така че трябваше просто да седя и да го слушам как нарежда. Едва след погребението, когато всички се разотидоха, а дядо захърка в креслото си, успях да попитам татко онова, което ме човъркаше.

– Откъде свещеникът знае, че мама е в рая?

Той премигна изненадано от дивана. Зачаках отговор. Татко отвори и затвори уста няколко пъти, но между устните му не излезе и една дума.

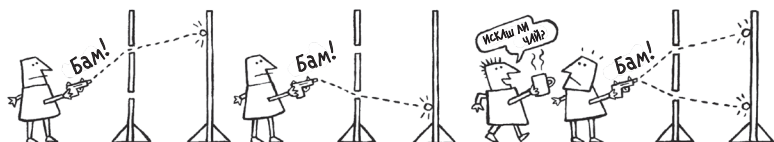
– Искам да кажа, ти самият вярваш ли в рая? – добавих.

Ето как татко започна да ми разказва за квантовата физика.

– Атомите и частиците понякога се държат доста странно – поде той. – Има един прочут експеримент, казва се „експериментът с двата процепи“. В него учените изстрелват един-единствен атом към стена с две малки дупчици.

Той грабна лист хартия и химикалка и взе да рисува чертеж, за да ми разясни.

– По време на експеримента атомът понякога минава през лявата дупка, понякога – през дясната, но когато никой не гледа, явно минава и през двете дупки едновременно.

Типично за татко. Задавам му съвсем прост въпрос, а той се опитва да го превърне в епизод от телевизионното си предаване.

– Учените имат различни хипотези как един и същи атом може да се намира на две места едновременно – продължи той. – Но според някои квантови физици това доказва съществуването на паралелна вселена. Те твърдят, че нашата вселена – светът, в който живеем, е просто една от безкрайни на брой други вселени. Всеки път, когато нашият свят стигне до избор – например дали атомът да мине през лявата или през дясната дупка, той се дели на нови паралелни светове, в които всяка възможност се случва.

Все още се мъчех да проумея защо ми разказва всичко това, но все пак попитах:

– Как така „нови паралелни светове“?

